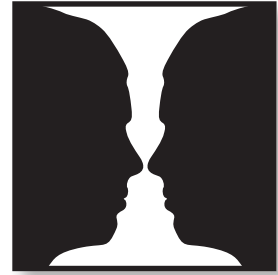

Coaching psykologi

www.coachingpsykologi.org

Anmeldelse: Tobias Dam Hedes ”Coaching – samtalekunst og ledelsesdisciplin”

Af Anna Imer

Det er efterhånden en gammel nyhed at det coaching psykologiske felt har været kraftigt voksende indenfor de seneste 10 år (se f.eks. Grant, 2003; Spaten, 2011 m.fl.). Et par af konsekvenserne er bl.a. at mange forskellige typer af coaching (nogle mere lødige end andre) forefindes på markedet, ligesom det videnskabelige udgangspunkt og ophavsland for hele coachingbølgen med tiden er blevet mere og mere uklar og derfor omdiskuteret.

Udgangspunktet i denne klassiske problematik er i sig selv et klart argument for at læse Tobias Dam Hedes bog: ”Coaching – samtalekunst og ledelsesdisciplin”. Bogen er udviklet på baggrund af et erhvervs PhD projekt, i samarbejde med Dansk Sygeplejeråd og Copenhagen Coaching Center. Tobias Dam Hede inviterer læseren til at ”tænke

med” i forhold til coaching på en anderledes måde end hidtil set, siden han i høj grad har fokus på en erkendelsesteoretisk refleksion, som både er veldokumenteret, grundig og argumentatorisk relativt tilgængelig - også for den knap så erfarne læser. Læseren udrustes til at forstå hvad coaching er, hvordan coaching er blevet til og hvilke fremtidige udfordringer der kan opstå. Mig bekendt, er bogen desuden også det første større og samlede bidrag til forskningen i coaching og ledelse, der er skrevet på dansk.

Bogen viser, hvordan kombinationen af ledelsesstrategi og samtalekunst åbner et særligt ledelsesrum i virksomheden. Samtalerelationens dynamik – med dens symmetrier og asymmetrier – bliver afgørende at forholde sig til som coach, leder og medarbejder. Dette er fordi dynamikken både ska-

ber muligheden for en rigere horisont, men også risikoen for at de eksisterende identiteter ikke længere kan være de samme.

Bogen består af fire dele; ”Coaching – ind i symmetriproblemet”, ”Coaching som ledelsesdisciplin”, ”Coachingpsykologi og samtalekunst”, samt ”Coaching i praksis”. Denne opdeling illustrer også at de første tre dele af bogen er af mere teoretisk karakter, hvor sidste del er empirisk baseret. Dam Hede udfolder ledelses- og coachingfænomenets historie i bogens første tre dele- og har desuden fokus på *hvorfor* coaching er blevet så omfattende og betydningsfuldt – et fokus som sjældent fanges i andre kendte coaching udgivelser.

Bogen igennem har Dam Hede fokus på symmetriproblemet, et interessant omdrejningspunkt for analyserne i de tre første dele. Symmetriproblemet definerer Dam Hede som en samlebetegnelse for dét universelle vilkår ved alle typer af professionelle samtaler, som kræver at begge parter bør stille sig til rådighed for hinanden – med ærlighed og professionalisme. Dette bør ske, hvis samtalen skal være effektiv i forhold til et mål af erkendelsesmæssig, terapeutisk eller forretningsmæssig karakter. Symmetriproblemet har ifølge Dam Hede fire strukturer: Institutionel-, Samtaledynamisk-, selvteknologisk- og ontologisk-etisk dimension. Symmetriproblemet anvendes på makro- mikro- og metaniveau bogen igennem. Af den grund er bogens introduktion af stor betydning, da det er her forfatteren redegør for begrebet og hvorledes det anvendes i resten af bogen. Tobis Dam Hedes hypotese bogen igennem er derfor at symmetriproblemet er det bedste grundlag for at præsentere coaching fænomenernes betydning som ledelsehistorie, coachingpsykologi og organisatorisk praksis.

Kort overblik over bogen

Første del af bogen er en nødvendig, om end en anelse tør beskrivelse af de mest centrale begreber, discipliner og retninger indenfor coaching. Her er omdrejningspunktet for Dam Hede igen symmetriproblemet. Dette omdrejningspunkt bevirker at man som læser ud fra forståelsen af symmetriproblemet, får en anderledes og mere kritisk vinkel på coachingdiskursen og de udfordringer den har.

Coachingdiskursens genealogi og ”governmentality”, dvs. dens historiske formationer og normative basis som ledelsesmodel og praksisregime ud-

foldes i bogens anden del. Hvordan bliver samtalen til som et ledelsesrum, og på hvilken måde uddifferentieres dette rum i forbindelse med coaching? I bogens anden del analyseres derpå hvorledes scientific management-bevægelsen og human relations-bevægelsen, på hver sin måde har bidraget til formuleringen af symmetriproblemet. Igen anvendes symmetriproblemet, som et yderst interessant og anderledes udgangspunkt at belyse coaching fra og dermed de historiske rødder herfor.

I bogens tredje del tager Dam Hede fat i det coachingpsykologiske landskab og arbejder med symmetriproblemet herudfra. Tredje del kan med stort udbytte læses af psykologer og andre faggrupper med kendskab til grundlæggende psykologisk teori. Tredje del ”jonglerer” med psykologiske positioner som psykodynamisk og psykoanalytisk psykologi, adfærdspsykologi, humanistisk psykologi og systemisk-socialkonstruktivistisk psykologi og fremtræder derfor meget vedkommende for denne læser. Dam Hede folder sig for alvor ud i dette kapitel og der fremkommer nogle yderst interessante analyser – eksempelvis mellem Carl Rogers og Martin Buber og deres diskussioner om Jeg-Du hypotesen – som af Dam Hede sættes i relation til coachingdiskursen og de udfordringer det indebærer at anvende coaching i ledessammenhænge.

Bogen fjerde og sidste del udfolder afsluttende symmetriproblemet gennem en række praktiske cases hentet fra organisatorisk praksis, der belyser coaching fra sektor- og koncernniveau til selve samtalerummet. Her stiller Dam Hede skarpt på de problemer og udfordringer, en organisation er stillet overfor, når den skal implementere et coachingprogram – et virkelig relevant udgangspunkt. Denne fjerde og afsluttende del er derfor nok af størst relevans for praktikerne. Men ved læsning af bogens første tre dele får fjerde del en dybde og nuance som sjældent ses ved anvendelsen af illustrerende caseeksempler.

For den ivrige læser kan det synes sent, på side 207 af 269, at praksis inddrages illustrerende, da mange muligvis vil læse denne bog med det formål at kunne udvikle egne ledelses- og coachingkompetencer – og dette oftest bedst illustreres via empiriske illustrationer. Men her er det nødvendigt som læser at have for øje at bogens primære formål ikke er at belyse og diskutere coachingdiskursen ud fra praksis cases, men derimod at diskutere de moderne coachingmodellers tilblivelse, deres dominerende ledelsesparadigmer og de centrale til-

gange i coachingpsykologien. Så en generel kritik af for lidt forankring i praksis bliver derfor gjort til skamme, dette med grund i at de anvendte cases i bogen fjerde og sidste del, er anvendt på en yderst interessant og anvendelig måde. Og med grund i, at det ikke er bogens hovedformål, siden – som Tobias Dam Hede nok vil udtrykke det – den slags værker om coaching findes der i forvejen utallige af. Bogen her træder et nødvendigt og interessant skridt tilbage og skaber dermed et perspektiv som vil bidrage til indsigten i coaching anvendt som ledelsesstrategi - og ikke mindst symmetriproble-mets centrale betydning i disse sammenhænge.

Tobias Dam Hede vælger at bruge bogens sidste kapitel 19 til at lave en opsamlende afslutning på hele værket og hans væsentligste pointer. En sådan afslutning kan nem blive reducerende, siden ikke alle aspekter af den 265 sider lange bog kan medregnes. Men det lykkes faktisk Dam Hede at trække linjerne op og man sidder som læser tilbage med en fornemmelse af, at mere vil komme fra forfatteren, om den nødvendige og yderst interessante diskussion om, hvor ledelsescoaching er på vej hen og hvilke forhindringer disciplinen vil møde i fremtiden. Afslutningen kan med fordel læses efter introduktionen af læseren som ikke er så velbevandret indenfor coaching, ledelsesstrategi og samtalekunst.

En afsluttende bemærkning til bogen er, at man som læser savner et index – muligheden for at finde henvisninger internt i bogen til de mest anvendte begreber, da bogen som er udviklet på baggrund af en PhD afhandling, er teoretisk meget koncentreret og stiller derfor høje krav til læserens kendskab til feltet.

Kontakt

Anna Imer
Coaching Psychology research Unit
Kroghstræde 3
9220 Aalborg Øst
Aalborg University
E-mail: annaimergmail.com

Referencer

- Grant, A. M. (2003). Towards a psychology of coaching: The impact of coaching on metacognition, mental health and goal attainment. *Dissertation Abstracts International B*, 6094.
- Spaten, O. M. (2011). *Coaching forskning – på evidensbaseret grundlag. Centrale empiriske studier gennem tyve år (1990 – 2010). [Evidencebased coaching research. Central empirical studies through twenty years]*. Aalborg: Aalborg University Press

The Danish Journal of Coaching Psychology is a joint project of the Coaching Psychology research Unit, Dept. of Communication and Psychology at Aalborg University and the Coaching Psychology Unit, Dept. of Exercise and Sports Science, University of Copenhagen. This document is subject to copyright and may not be reproduced in whole or part in any medium without written permission from the publishers.